

● **Makt.** HiNT-rapporten om lokaldemokrati viser at rådmenn har enorm makt.

- Rådmenn vraker vedtak

Nesten hver tredje nordtrønderske lokalpolitiker mener rådmannen og administrasjonen dropper å gjennomføre vedtak de selv er uenige i.

Det er HiNTs rapport om lokaldemokratiet i Nord-Trøndelag som viser at kommunestyrerepresentanter mener rådmenn går ut over sine fullmakter. Som Trønder-Avisa skrev torsdag viser samme rapport at lokalpolitikere samtidig føler det er et politisk A-lag og B-lag i sin kommune.

Det er HiNT-forskerne Gjermund Haga og Espen Leirset som står bak rapporten, sammen med Ørnulf Lillestøl fra Hordaland. Forskerne mener en uventet høy andel politikere mener rådmenn tar seg friheter de egentlig ikke har.

– Jeg ble litt overrasket over at en såpass høy andel svarer at administrasjonen aktivt motarbeider politikere i saker de ikke er enige i. At administrasjonen har stor innflytelse og makt trenger ikke i seg selv være et problem, men når lokalpolitikere svarer slik blir det et problem, sier Leirset.

– Det er nok et element av trenering, beskriver Haga.

Tankevekkende

Undersøkelsen blant lokalpolitikere viser at man føler man har lite man skulle ha sagt.

– Det er nok grunnlag for å spørre om man har større innflytelse hvis man er ansatt i rådmannens administrasjon enn om man er folkevalgt politiker. Svaret hos mange tror jeg er at administrasjonen har mest makt. Det er tankevekkende, sier han.

Forskerne har spurt politikere hvem det er som formulerer de ulike strategiske målene kommunen vedtar. Svarene (se faktaboks) viser at det i overveldende grad er rådmann og ordfører som alene eller sammen skriver formuleringene som kommunestyret etter hvert vedtar. Det mener forskerne er spesielt, særlig fordi mange kommuner har omorganisert seg slik at kommunestyret i større grad skal ta stilling til de mer overordnede utfordringene i en kommune.

– Det kan se ut som politikere verken lykkes i å styre i stort eller smått, og at de som styrer er det såkalte A-laget, sier Leirset.

Undersøkelsen har også spurt overordnet om hvilken tillit representantene har til rådmann. Da er svarene positive.

– Men det viser seg at når man begynner å gå representantene mer på klingen, er de misfornøyde med visse sider av rådmannens arbeid, sier Haga.

Fakta

Dette viser rapporten

- Alle kommunestyrerepresentanter i Nord-Trøndelag har fått et spørreskjema om lokaldemokrati fra HiNT.
- 36,9 prosent mener rådmannen har fått delegert for mye makt.
- 43 prosent mener rådmannen i noen eller stor grad arbeider aktivt for å få gjennom saker på tvers av kommunestyrets syn.
- 66 prosent mener det sjelden eller svært sjelden utredes alternative vedtak i kompliserte saker.
- 28 prosent mener administrasjonen i noen eller stor grad lar være å gjennomføre politiske vedtak fordi de er uenige.
- Lokalpolitikere er spurt om «hvem som formulerer kommunens strategiske mål». Her var det mulig å sette flere kryss. De svarte slik:
 - Rådmannen: 124
 - Ordfører og rådmann: 114
 - Formannskapet: 108
 - Kommunestyret samlet: 98
 - Adm. medlemmer: 69
 - De politiske utvalgene: 66
 - Ordføreren: 47

Han peker på at spørsmålet om hvordan rådmenn skal ivareta lokaldemokrati i liten grad er med når de ansettes.

- Veldig synd

Lierne-rådmann Karl Audun Fagerli leder rådmannsutvalget i Nord-Trøndelag. Han reagerer sterkt på tallene.

– Hvis det oppleves sånn er det veldig synd. Det er utrolig viktig at rådmannen er nøytral og profesjonell.

Han trekker særlig fram at såpass mener rådmannen ikke følger opp saker man personlig er uenig i.

– Jeg skal ikke svare på alles vegne, men jeg blir overrasket og skuffet over at det oppleves sånn. Hvis det er riktig, gjør vi ikke jobben vår. Hvis det oppleves sånn, er det viktig at man avklarer om det er opplevelsene det er noe galt med, sier han.

Fagerli bedyrer at alle rådmenn han kjenner tar sitt oppdrag svært profesjonelt. Han minner om at det kan være praktiske årsaker til at vedtak ikke blir satt ut i live så raskt som representanter kunne tenkt seg.

Administrativ makt: HiNT-forskerne Espen Leirset (t.v.) og Gjermund Haga mener det er tankevekkende at så mange lokalpolitikere som sier rådmannen trenerer saker de har vedtatt. FOTO: MARIUS LANGFJORD

Ofte kan saksbehandlingskapasitet utsette saker.

I noen tilfeller kan det komme ny informasjon inn i en sak, for eksempel kan kostnader være større enn forutsatt ved kommunestyrets vedtak. Da kan det være riktig av rådmannen å ikke iverksette vedtak, mener Fagerli.

Han trekker fram at Lierne nylig har revidert samfunnsdelen i sin kommuneplan. Det skjedde blant annet med kveldsmøter med kommunestyret – så alle skulle bli involvert.

Sivert Rossing

sivert.rossing@t-a.no / Tlf. 07412

Overrasket: Rådmannsutvalgets leder Karl Audun Fagerli fra Lierne.

FOTO: HARALD SÆTERØY

Trønder-fluisa 5. mars

Det er nok grunnlag for å spørre om man har større innflytelse hvis man er ansatt i rådmannens administrasjon enn om man er folkevalgt politiker. ESPEN LEIRSET, HINT-FORSKER